

БІБЛІОТЕЧНІ ВІСТІ

Інформаційний вісник Наукової бібліотеки Уманського
державного педагогічного університету
імені Павла Тичини

Модель сучасної бібліотеки ВНЗ

Як зробити бібліотеку центром тяжіння, потрібною сучасному студенту та викладачеві? Що потрібно для її динамічного розвитку?

На ці запитання є відповідь: бібліотеки повинні підвищувати якість своєї діяльності у різних її аспектах.

Відтепер роль і значення бібліотеки визначаються не тільки кількістю і різноманітністю її фонду, але й комфортністю послуг, які вона може надати. Таким чином, змінюються не тільки матеріальні носії, а й форми подачі інформації і при цьому спостерігається своєрідне стирання граней між особливостями джерел первинної і вторинної інформації. Вибір стратегії і тактики обслуговування залежить від конкретних умов роботи бібліотеки, від загальних задач, які вона перед собою ставить. Але в будь-якому випадку повинні бути враховані реальні інформаційні потреби студентства, бажані чи звичні шляхи забезпечення таких потреб, мотиви звернень читачів/користувачів до бібліотечних фондів тощо.

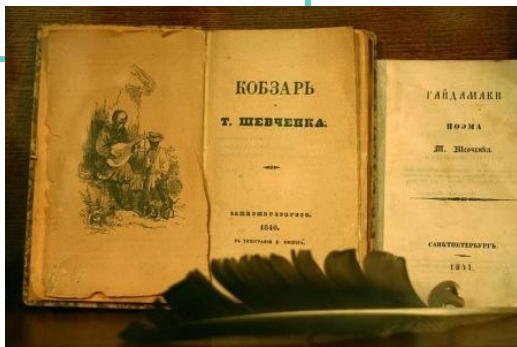
Нові можливості в задоволенні інформаційних потреб користувачів відкриває перед бібліотекою вільний доступ до Інтернету. Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки, набуває величезної інформаційної потужності, об'єднуючи пошукові можливості власних каталогів і картотек з необмеженими можливостями зовнішніх ресурсів. За рахунок представлених в мережі авторитетних БД, бібліотечних каталогів, різноманітних порталів, електронних бібліотек тощо. Інтернет поступово перетворюється на одне з пріоритетних джерел для виконання будь-яких запитів, дозволяючи оперативно корегувати пошук і створювати гнучкий пошуковий алгоритм. З метою вивчення можливостей інформаційно-пошукових систем, виявлення якісних і достовірних ресурсів з освіти та суміжних наук фахівці бібліотеки проводять моніторинг глобальної мережі. Для користувачів не лише надається в розпорядження сайт бібліотеки з електронним каталогом, але й надається можливість пошуку у представлених базах даних. Поява електронних джерел дозволяє збільшити об'єм наданої інформації, змінює її якість, розширює перелік інформаційних послуг і в цілому – можливості інформаційного обслуговування. Але наявність ресурсів віддаленого доступу не виключає необхідності формування і використання власних інформаційних ресурсів – праць учених, викладачів і співробітників університету.

Для магістрантів, аспірантів актуальними питаннями є правила складання бібліографічного опису і оформлення списків літератури до наукових робіт. Це є важливим об'єктом для проведення консультацій і надання практичної допомоги у відповідності до діючих стандартів. У залах електронної інформації для студентів та науковців бібліотекарі знайомлять новачків з різноманітними інформаційними ресурсами і системами, безпосередньо біля робочих місць користувачів надають необхідні рекомендації з уміння трансформувати запит, створювати гнучкий пошуковий алгоритм, оцінювати різні джерела інформації тощо.

Бібліотека – важливий структурний підрозділ навчального закладу, науково-інформаційний центр, ресурсний та фізичний простір якої постійно змінюється, трансформується завдяки її персоналу та керівництву університету. Динамічність розвитку університетської книгозбірні – запорука успішної діяльності університету, а створення стильної моделі сучасної бібліотеки – філософія бібліотеки. Модернізація бібліотеки шляхом покращення її матеріального стану, впровадження у практику обслуговування користувачів сучасних інформаційних технологій, формування бібліотеки відкритого доступу не тільки підвищує ефективність збереження та використання інформаційно-бібліотечних ресурсів, а й значно впливає на престиж, привабливість бібліотеки та університету загалом. Забезпечення якості бібліотечних послуг та відповідність моделі сучасної бібліотеки вищого навчального закладу – пріоритетний напрям роботи.

Мета діяльності бібліотеки полягає у формуванні та підвищенні рівня інформаційної культури користувачів та співробітників; популяризації та рекламі бібліотечно-інформаційних ресурсів бібліотеки; розробці нових послуг; розширенні та підвищенні якості матеріально-технічної бази бібліотеки та створенні комфортних умов для задоволення інформаційних потреб читачів. Це дає можливість заявити про себе та своє місце у структурі ВНЗ.

"Кобзар" – книга усіх часів

У 2015 році виповнюється 175 років з часу виходу в світ першої поетичної збірки Тараса Шевченка "Кобзар" (1840). До першого видання увійшло вісім творів: «Думи мої, думи мої, лихо мені з вами!», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка», «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч».

Зі всіх прижиттєвих видань перший «Кобзар» мав найпривабливіший вигляд: хороший папір, зручний формат, чіткий шрифт. Примітна особливість цього «Кобзаря» — офорт на початку книги за малюнком Василя Штернберга: народний співак — кобзар із хлопчиком-поводирем. Це не ілюстрація до окремого твору, а узагальнений образ кобзаря, який і дав назву збірці. Вихід цього «Кобзаря», навіть урізаного царською цензурою, — подія величезного літературного й національного значення. У світі збереглося лише кілька примірників «Кобзаря» Т. Шевченка 1840 року. Перше видання надруковано ярижкою.

Одразу після виходу збірки Тараса Шевченка почали називати кобзарем. Навіть сам поет почав іноді підписувати свої твори «Кобзар Дармограй».

Так сталося, що Шевченко волею історії ототожнений з Україною і разом з буттям рідної держави продовжується нею, вбираючи в себе нові дні й новий досвід народу, відгукуючись на нові болю та думи. Тож, українці повинні завжди пам'ятати великого сина – Тараса Григоровича Шевченка. Він словом огненним обпікає промерзлі наші душі та надихає на благородні помисли й діла. Шевченко вчить любові до України, ненависті до її ворогів та негідних синів самої України.

У березні шанувальники поезії великого Кобзаря зібралися на свято у читальному залі №1. Викладачі, студенти природничо-географічного факультету, бібліотекарі знову і знову читали вірші геніального поета українського народу і вкотре черпали сили і надії. Звучали вірші у виконанні студентів Рудої Софії (21 гр.), Сімоник Юлі (21 гр.), Давидюк Тетяни (21 гр.), Терновської Вікторії (31 гр.), Моргачової Насті (11 гр.), Коваль Надії (14 гр.), Будько Уляни (11 гр.), Джоги Анни (11 гр.), Бойко Тетяни (11 гр.), бібліотекаря Караджієвої Сніжани. Активну участь у заході взяли Плива Настя (24 гр.) та Шевчук Ігор. З настановчими словами вшанувати пам'ять геніального поета, відчутти його невмируще слово серцем, повірити йому, звернувся до присутніх декан природничо-географічного факультету Якимчук Руслан Андрійович.

Шевченко — явище незвичайне своїм місцем у літературі, мистецтві, культурі. Походженням, становищем та популярністю — виняткове явище у світовій літературі. Творчість Шевченка була багатогранною. Митець був і глибоким ліриком, і творцем епічних поем, і видатним драматургом та різнобічно обдарованим митцем. Революційна творчість Шевченка була одним із головних чинників формування національно-політичної свідомості народних мас України. Впливи Шевченка на різні сторони духовно-національного життя нації відчуються до сьогодні.

«Він був сином мужика і став володарем у царстві духа.

Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком і вказав нові, свіжі і вільні шляхи професорам та книжним ученим».

І. Франко.

Бібліотека сьогодні – це відчинені двері в широкий світ, варто лише переступити поріг, щоб отримати різноманітну інформацію. Зараз в бібліотеках з'явилися сучасні технічні засоби, що дозволяють задовольнити будь-які інформаційні запити користувачів шляхом залучення всіляких інформаційних ресурсів.

Головна функція бібліотеки – зробити інформацію доступною та навчити орієнтуватися в безмежному інформаційному просторі. Навчальний процес неможливий без книжки: підручника, творів художньої літератури, наукових та довідкових видань. Але, слід зауважити, що сьогодні ми не можемо уявити сучасну бібліотеку без комп'ютерів, які підключені до мережі Інтернет та мають веб-камери, електронних каталогів, мультимедійних засобів, сканерів...

Плине та змінюється час, «цифрові технології» розвиваються дуже стрімко й інтенсивно впливають на громадське життя, на бібліотечну та професійну сферу, тому бібліотеки змушені змінюватися, щоб зберегти себе як культурну цінність і як соціальний інститут

Наукова комунікація сьогодення ставить перед сучасною бібліотекою завдання не тільки надавати дані щодо розміщення наукової інформації в мережі Інтернет, а і розповсюджувати її. Доступ до наукової інформації включає в себе обмін нею між дослідниками, науково-дослідними інститутами, вченими та громадськістю й розглядається як інформаційний взаємозв'язок інституту з науковим простором в Європі, на основі можливостей Інтернету, інформаційних і телекомунікаційних технологій.

Інтернет міцно увійшов у наше життя і це позначилося на спілкуванні бібліотекарів з користувачами – у практику бібліотечної роботи все активніше впроваджується віртуальне спілкування.

Невтомний і працьовитий колектив нашої бібліотеки теж не залишається осторонь цих питань та проблем. Наш колектив це - творчі люди які постійно знаходяться в пошуку нової, цікавої інформації.

Кілька років поспіль ми співпрацюємо з Українською бібліотечною асоціацією (УБА) та «Електронною бібліотекою України: створення Центрів знань в університетах України» (ELibUkr).

У березні 2015 року завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Найкус Тетяна взяла участь у щорічній III Міжнародній науково-практичній конференції «Наукова комунікація в цифрову епоху» (Національний університет «Києво-Могилянська академія», м. Київ).

У роботі конференції взяло участь понад 130 осіб: представники Міністерства освіти і науки України, Національної академії наук України, вищих навчальних закладів, видавці наукових видань, дослідники та бібліотекарі.

Відзначаючи важливість напрацювань конференції щодо вирішення актуальних проблем наукової комунікації, поширення результатів наукових досліджень, стандартів наукової періодики задля безперешкодного розвитку науки та освіти в Україні та інтеграції української академічної спільноти до світової, учасники конференції вважають за необхідне:

1. Рекомендувати запровадити низку заходів щодо обговорення оптимізації наукової періодики відповідно до досвіду вітчизняних вчених та нових вимог Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації України;

2. Звернути увагу Міністерства освіти та науки України, Національної академії наук України, Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації України на необхідність оновлення вимог до наукових фахових видань, зокрема, додати обов'язкові пункти про наявність сайту журналу та його наповнення, функції пошуку та глибокого архіву, обов'язкового рецензування, етичні норми та авторське право, складу редколегії та її відповідальності за зміст видання, мінімальної кількості тиражу видання – необхідних для включення вітчизняних видань до світових наукометричних баз даних;

3. Ініціювати спільне звернення до Кабінету міністрів України українських науковців, видавців, бібліотекарів з проханням врегулювати можливість оплати закордонних членських внесків за присвоєння ідентифікаторів digital object identifier (DOI), та можливість оформлення Національної передплати електронних баз даних;

4. Сприяти росту обізнаності вітчизняних видавців наукової літератури щодо переваг дотримання видавничих стандартів (ISSN, наявність англійської версії, сайту видання, DOI) та сприяти здійсненню державного жорсткого контролю щодо дотримання цих стандартів. Попередити (через вимоги ДАК до фахових видань) про відповідальність видавця (редколегії) за надання списків літератури, що містять невірно вказані або неіснуючі джерела;

5. Підтримати ініціативу відкритого Інтернет-доступу до результатів наукових досліджень, які проводяться за рахунок коштів Державного бюджету України із впровадженням відповідних вимог до звітних процедур;

6. Сприяти обізнаності українських науковців в галузі авторського права та шляхів легального поширення та використання електронного контенту, зокрема використання ліцензій Creative Commons, які пропонують гнучкий та справедливий підхід до використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі. Узгодити з Міністерством юстиції України легальність використання електронних документів для передачі авторських прав;

7. Сприяти організації та проведенню серії безкоштовних навчальних семінарів з питань впровадження видавничих платформ (Open Journal Systems), створення сайтів видань, дотримання норм авторського права, оформлення заявок на включення видання у бази даних, технічних норм верстки та редагування, одержання DOI тощо, які будуть відзняті на відео та розміщені у відкритому доступі.

Це цікаво знати

16 січня народились:

1892 — Гордій Коцюба (Коцегуб), український письменник і публіцист.

1899 — Леся Кривицька (Єлисеєва), українська актриса, народна артистка України. Ролі: Анна, Предслава («Украдене щастя», «Сон князя Святослава» І. Франка), Ольга («Три сестри» А. Чехова).

Події 16 січня:

1918 — Центральна Рада прийняла закон про створення української добровольчої армії.

1919 — Українська Директорія оголосила війну більшовицькій Росії.

1954 — місто Проскурів перейменоване на Хмельницький, Кам'янець-Подільська область — на Хмельницьку.

25 лютого народились:

1871 — *Леся Українка* (Лариса Петрівна Косач-Квітка), українська письменниця, перекладач, культурний діяч.

1887 — *Леся Курбас*, український режисер, актор, теоретик театру, драматург, публіцист, перекладач. Засновник театру «Березіль».

1905 — *Павло Вірський*, український танцівник і хореограф. Художній керівник Ансамблю танцю УРСР (1955 – 1975), який з 1977 року носить його ім'я.

Події 25 лютого:

1572 — Іван Федорович заснував друкарню у Львові.

1836 — американець Семюел Кольт отримав перший патент на шестизарядний револьвер 45 калібру.

1928 — лабораторія Чарльза Дженкінса у Вашингтоні отримала першу телевізійну ліцензію.

1956 — курка знесла найбільше в світі яйце — 454 г (США).

1957 — засновано Державне видавництво дитячої літератури УРСР (тепер Веселка).

5 березня народились:

1827 — *Леонід Глібов*, український письменник, поет, байкар, видавець, громадський діяч.

1903 - *Наталія Забіла*, українська письменниця, поетеса.

Події 5 березня:

5 березня 1558 року — ця умовна дата вважається днем появи тютюну в Європі.

1868 — в Англії запатентовано степлер.

1918- Центральна Рада прийняла закон про адміністративний статус Києва як столиці УНР. Цього ж дня більшовики переносять столицю з Петрограду до Москви.

1939 — Київському університету присвоєно ім'я Тараса Шевченка.

**БІБЛІОТЕЧНІ
ВІСТІ**
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК
Наукової бібліотеки Уманського
державного педагогічного
університету
імені Павла Тичини

Адреса: вул. Садова 2, м.Умань
Над номером працювали:
Редактор: Григоренко Т. В.
Редколегія: Усатюк О. А., Рудь І. Г.
Дизайн та верстка: Найкус Т. М.